

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020-2023

Ii, Pudasjärvi, Simo, Utajärvi ja Vaala
Oulunkaaren kuntayhtymä

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Lastensuojelulaki 12 § ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 §) laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjataan myös, miten kunnan alueella sijaitsevilla oppilaitoksissa opiskeluhoito toteutuu.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma - sisältö

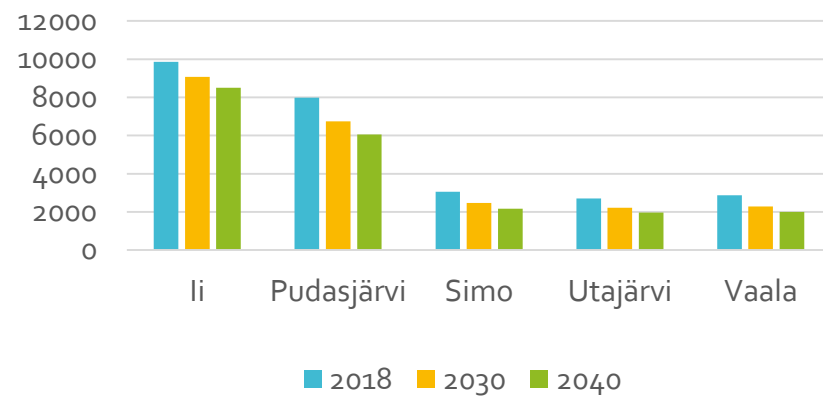
1. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila
2. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut
3. Opiskeluhuollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet
4. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
5. Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja opiskelijoiden varhaista tukea
6. Lastensuojelun tarve
7. Lastensuojeluun voimavarat
8. Lastensuojelun mukainen palvelujärjestelmä
9. Yhteistyö eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä
10. Suunnitelman toteuttaminen, seuranta ja arviointi

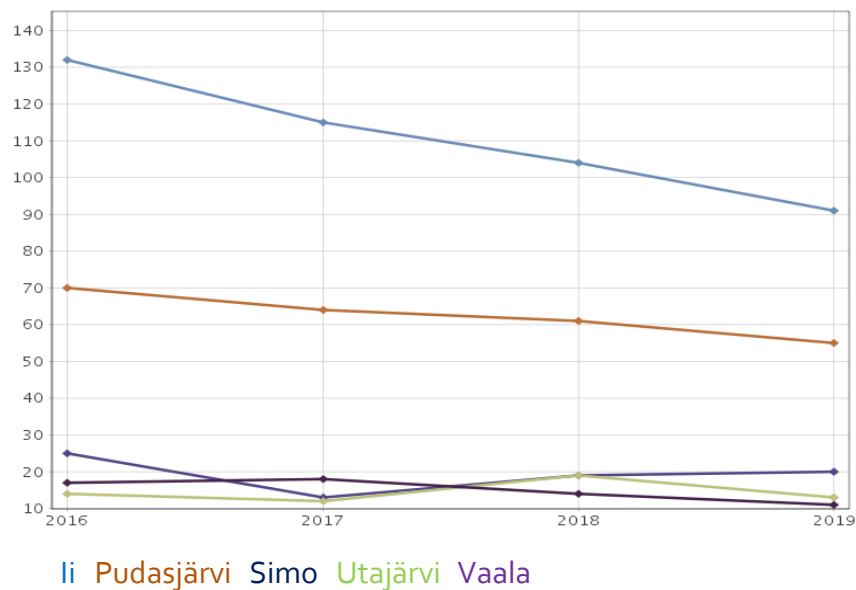

1. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Kuntien väestö v.2018 & ennuste v.2030,2040

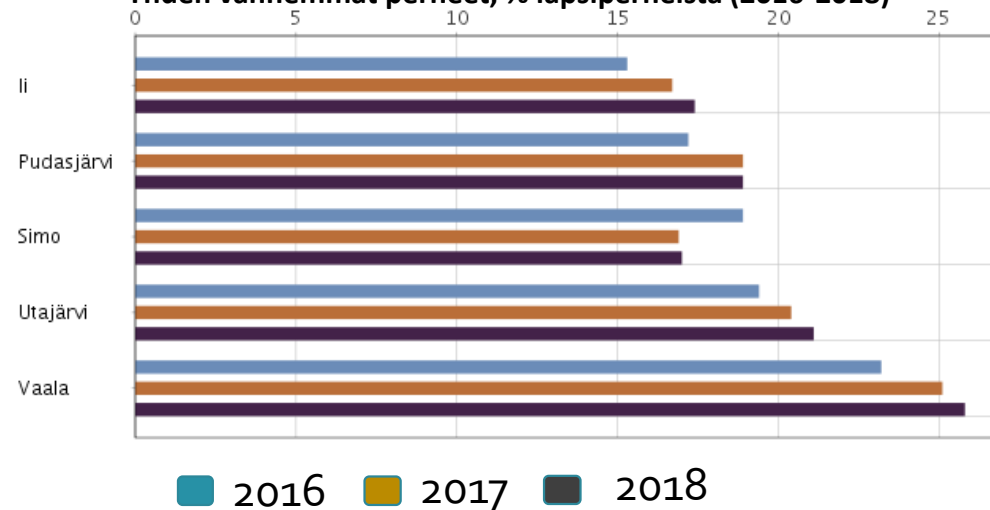
Elävänä syntyneet 2016-2019

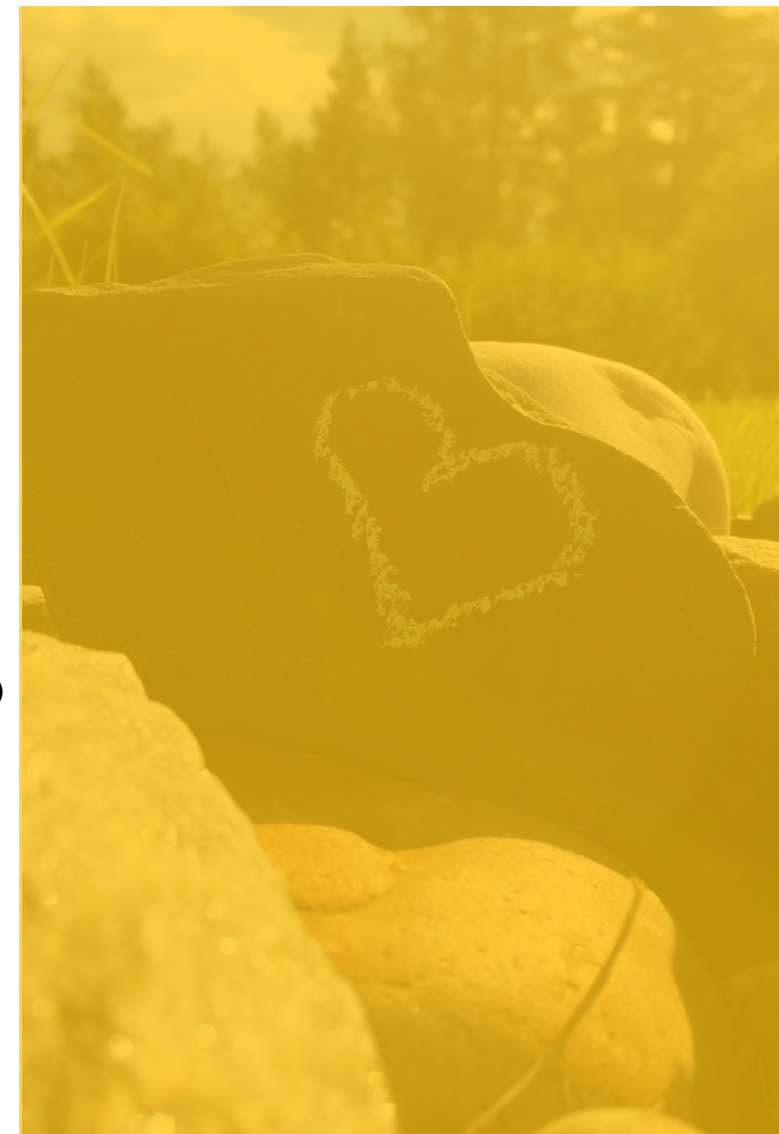
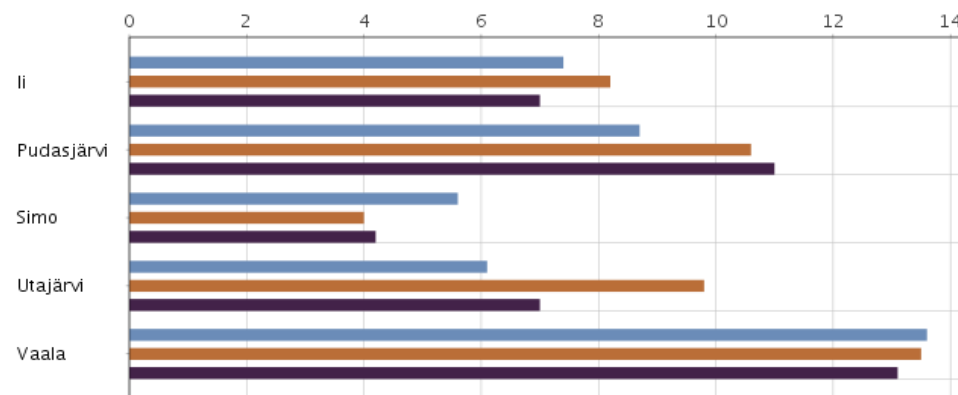

1. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Yhden vanhemmat perheet, % lapsiperheistä (2016-2018)

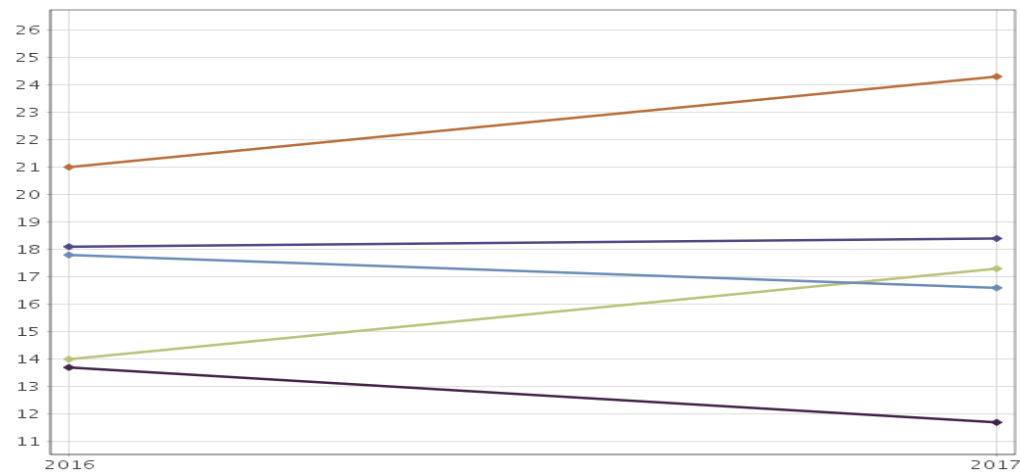
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä (2016-2018)

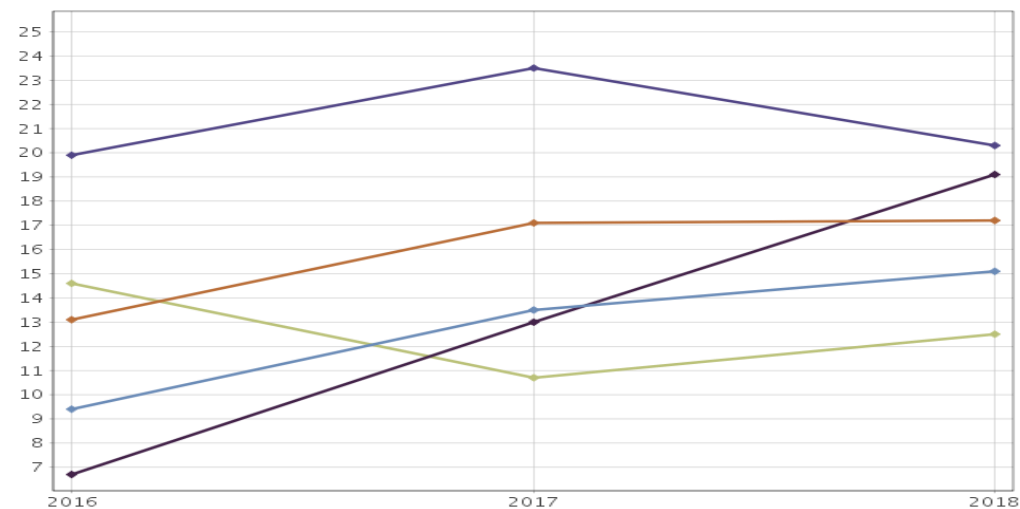
1. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Lasten pienituloisuusaste (2017-2018)

li Pudasjärvi Simo Utajärvi Vaala

Perustoimeentulotukea vuoden aikana saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (2016-2018)

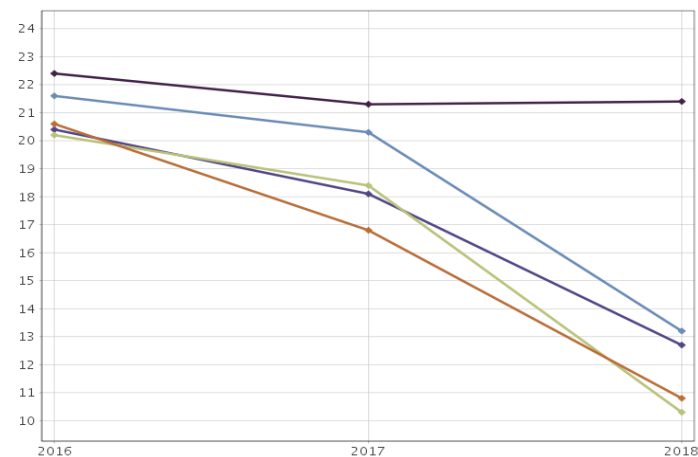

li Pudasjärvi Simo Utajärvi Vaala

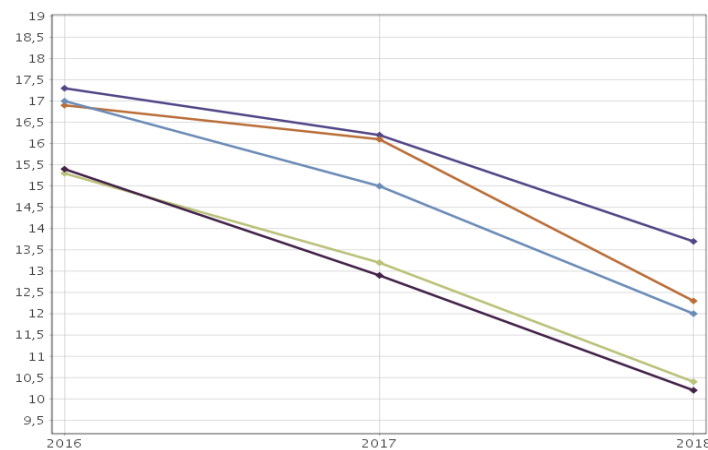
1. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

li Pudasjärvi Simo Utajärvi Vaala

Työttömät, % työvoimasta

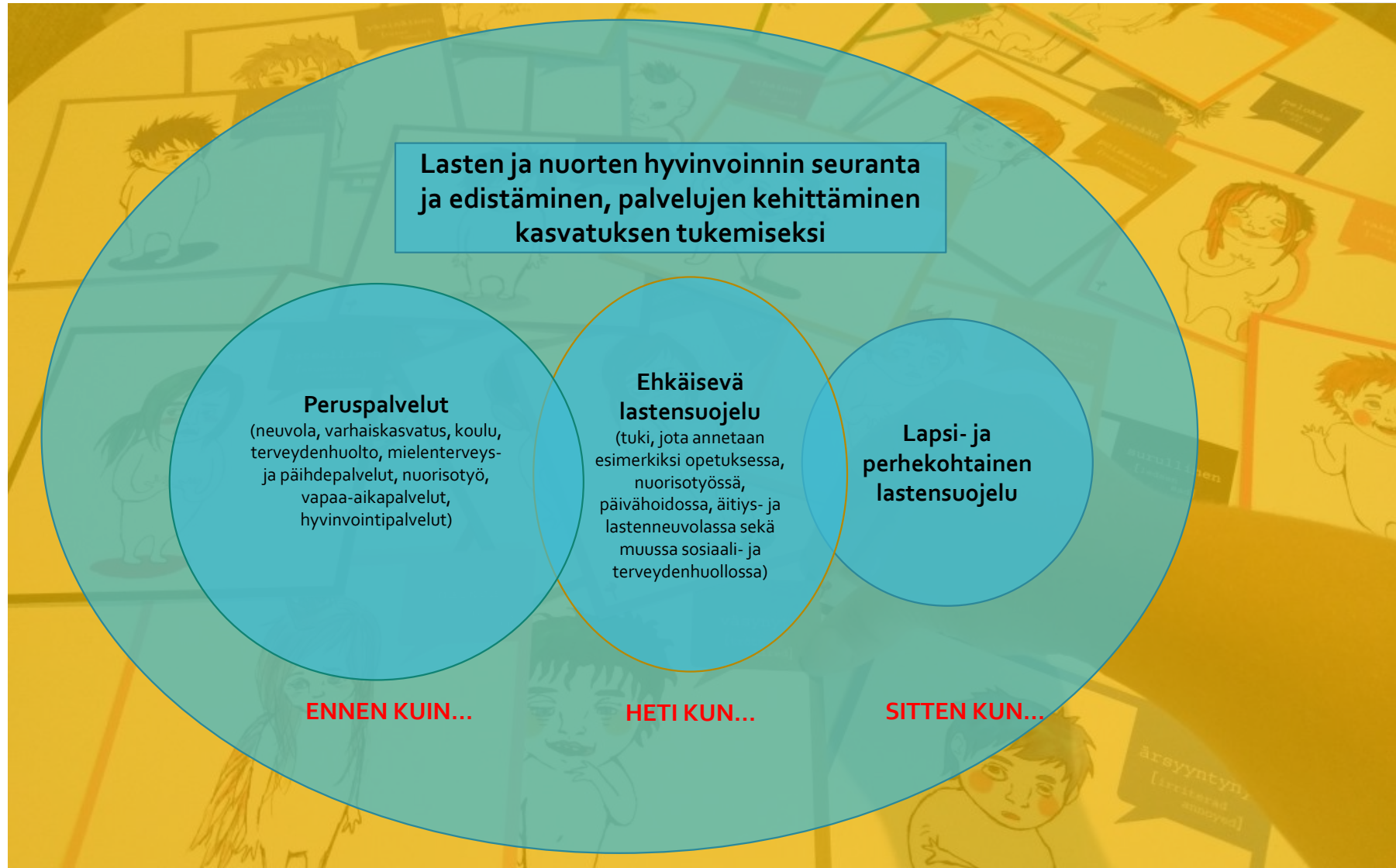
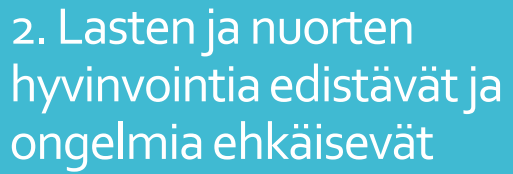
li Pudasjärvi Simo Utajärvi Vaala

1. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Lasten terveys, palvelut ja hyvinvointitutkimus (LTH) tehtiin ensimmäisen kerran valtakunnallisesti 4v. lapsille, heidän perheilleen ja terveydenhoitajille neuvolassa v.2018. Osallistujamäärä Oulunkaaren neuvoloissa jäi pieneksi mm. kyseisen ikäluokan pienuudesta johtuen. Kyselyn toteutti THL. Vastauksista koottuja ilon ja huolen aiheita olivat:

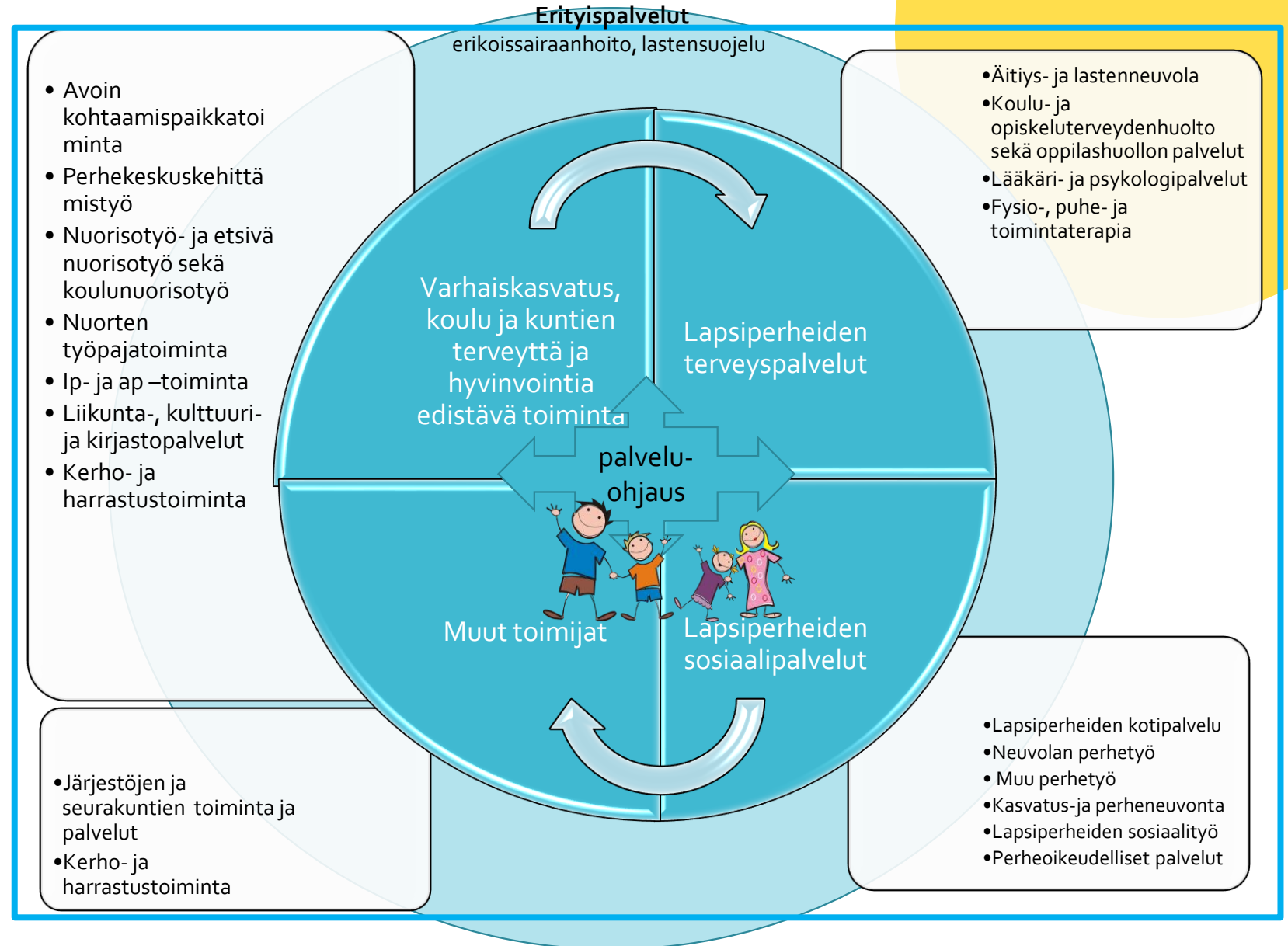
ILON AIHEITA	HUOLEN AIHEITA/TUEN TARPEITA
Lapset liikkuvat reilusti	Hedelmiä, marjoja, kasviksia vähemmän kuin verrokkialueilla
Lisäkäynnit neuvolassa toteutuvat perheen tarpeen mukaan	Lasten kiusaamista esiintyy enemmän
Perhekerhoihin yms. osallistuminen aktiivista	Vanhempien alkoholin käytölle ja sisällä tupakoinnille altistumista enemmän
Neuvolassa asiakaslähtöinen toiminta (vanhempien arvio)	Lasten tuen tarvetta (th arvio) kun vanhemmilla psyykk. oireilua tai parisuhteessa haasteita enemmän
Perheneuvolapalveluja käytetään aktiivisesti	Merkittäviä elämänmuutoksia enemmän
Perheiden arjen omat tukiverkot hyvät	LENE-arviossa 1 p. tai korkeampia tai 3 p. tai korkeampia (th arvio) enemmän
Tyytyväisyys parisuhteeseen korkea	Tietoa lapsiperheiden palveluista tarvitaan lisää
Korkea tyytyväisyys varhaiskasvatuspalveluihin kaikissa ko. palvelua koskevissa kyselyn tuloksissa	Etätyömahdollisuus vanhemmilla huonompi

2. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät

- **perhekeskus**

2. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

- toimintamallit

Lapset puheeksi

Menetelmän avulla rakennetaan vanhempien, muiden lapsen elämän tärkeiden henkilöiden ja lapsen välille yhteistä ymmärrystä ja keinoja lapsen arkipäivän sujumiseen sekä yhteistyöhön toinen toisensa kanssa. LP -työskentelyssä pyritään tukemaan lapsen hyvinvointia ja suotuisaa kehitystä sekä ennaltaehkäistä lapsen ongelmien syntyä. Työskentelyn konkreettinen päämäärä on lapsen arkipäivän sujuminen mahdollisimman hyvin kotona, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja vapaa-ajan ympäristöissä ottaen huomioon lapsen erityiset tarpeet ja elämäntilanteet (Oulunkaaren Palvelutuotantolautakunta 10.6.2015, §44)

Tuen polku

Toimintamalli ohjaa varhaiskasvatuksen, koulun sekä sosiaali- ja terveystieteiden monialaista yhteistyötä. Se osallistaa lapsen/nuoren ja hänen perheensä mukaan sopimaan konkreettisia ja heidän voimavaroistaan lähteviä konkreettisia tavoitteita. (Oulunkaaren Palvelutuotantolautakunta 1.2.2017, §8)

Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmät

Ryhmäpohjainen ohjausmenetelmä on tarkoitettu 3-12 -vuotiaiden lasten vanhemmille. Menetelmän tarkoituksena on edistää myönteisiä kasvatusten menetelmiä sekä parantaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikusta. Ryhmässä korostetaan leikin tärkeyttä, erilaisten taitojen opettamista, vaikuttavaa kehumista, kannustimien käyttämistä, rajojen asettamista sekä keinoja puuttua tehokkaasti huonoon käyttäytymiseen. 10-12 viikkoa kestävät vanhemmuusryhmät on tarkoitettu päiväkotijäsen- ja alakouluikäisten käyttöhäiriöisten lasten vanhemmille.

Voimaperheet (Simo)

Voimaperheet-toimintamallia käytetään alle kouluikäisten lasten käytösongelmien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. Hoito-ohjelma perustuu vaikuttavaksi todettuihin vanhempainohjausmenetelmiin ja se toteutetaan 11 viikon aikana strukturoidusti internetin ja puhelimen välityksellä.

3. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

- pedagoginen tuki

Perusopetus

Hyvin toimiva arki, avoin, yhteisöllinen, perustarpeita tukeva

Yleinen tuki (oppimissuunnitelma)

- Tehdään jotakin toisin, joustoa, seurantaa ja arviointia

Tehostettu tuki (oppimissuunnitelma/päätetään aloittaa tehostettu tuki)

- Tehdään enemmän toisin, enemmän joustoa, yksilöllisempää seurantaa ja arviointia

Erityinen tuki, HOJKS määräaikainen erityisen tuen päätös

- Tehdään intensiivisesti toisin niin kauan kuin on tarve, joustavaa, yksilöllistä, riittävän pitkäkestoinen seurantaa ja arviointia

Pedagoginen arvio

Pedagoginen selvitys

2. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

- toimintamallit

- **li**

Kunnan tasolla vuosittain osana talousarviota hyväksytään Meidän li – hyvinvointimalli, jossa on myös opetuksen ja varhaiskasvatuksen hyvinvointikortti tavoitteineen ja kehittämiskohteineen. Varhaiskasvatuksessa jatkuu hyvinvoivan kasvuyhteisön prosessi, jossa vahvistetaan lasten- ja nuorten, perheiden sekä heidän kanssaan työskentelevän henkilöstön hyvinvointia. Hyky prosessia suunnittelee ja kehittää kouluhyvinvoinnin asiantuntija. Kunnassa alkaneella avoimella varhaiskasvatuksella annetaan matalan kynnyksen tukea perheille ja näin vahvistetaan lasten ja perheiden hyvinvointia.

- **Pudasjärvi**

Varhaiskasvatuspalveluiden perustoiminta varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Käytössä olevia toimintamalleja ovat mm. Askeleittain-ohjelma sekä Metsämörri-toiminta. Moniammatillinen LENE-asiantuntijaryhmä, jossa kiinteä kokoonpano, jota muokataan tarvittaessa yksittäisen lapsen asioita käsitellessä (esim. oppilashuollon asiat). Huoltaja(t) osallistuvat lastensa koskevien asioiden käsittelyyn ryhmässä tarvittaessa tai antavat LENE-ryhmälle luvan käsitellä asiaan ammattilaisten kesken. Ryhmä toimii myös esiopetuksen oppilashuollon ohjausryhmänä.

Kouluilla oppilashuollon ohjausryhmä koordinoi/ kehittää/arvioi kaupungin oppimisen tuen ja oppilashuollon palveluiden toteutumista. Kuntakohtaisessa oppilas- ja opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu toimintamallit oppimisen tueksi ja oppilashuoltoon. Perusopetuksessa on käytössä Koulun hyvinvointiprofiili.fi -kysely ja lukiossa Opintokamu-kysely, joiden avulla voidaan arvioida ja nostaa esiin kehittämiskohteita oppilas- ja opiskeluhuoltoon. Käytössä olevia toimintamalleja ovat mm. Kiva koulu, Liikkuva koulu, kouluruokadiplomi, oppilaskuntatoiminta, tukioppilastoiminta, Hyvis-toiminta yhteistyökumppaneiden kanssa, JOPO-toiminta.

Nuorisotyö nuorisotiloissa, kerhotoiminnassa sekä virtuaalisissa ympäristöissä. Etsivä nuorisotyö nuorten toimintaympäristöissä (fyysiset ja virtuaaliset), osallistuminen Nuotta-valmennuksiin. Lasten ja nuorten valtuustot. Kansalaisopisto-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden perustoiminta. Maahanmuuttajien kotouttamisohjelman toteuttaminen.

- **Simo**

Varhaiskasvatus: Kolmiportainen tuen malli, lapset puheeksi, vertaistoimintaa perheille. Varhaiserityisopettajan palvelut; ohjaa lapset toiminta-/puheterapian palveluiden piiriin. Tarvittaessa laaditaan varhaiskasvatussuunnitelman tueksi lapsen kuntoutussuunnitelma. Eskareille esiopetuksen oppimissuunnitelma

Sivistystoimi/koulutoimi: Koulunuorisotyö, Tuen polku käytössä; yleinen tuki (ensimmäinen keino vastata oppilaan tarpeeseen esim. tukiopetus, apuvälineet jne.), tehostettu tuki (perustuu pedagogiseen arvioon ja suunnitellaan yksittäistä oppilasta varten kokonaisuutena), erityinen tuki (niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi). Simon nuoret discordissa ja muissa virtuaalipalveluissa (snapchat, Instagram), yökahvilatoiminta, Lanit, nuorten kesätyösetelit kesätyöllistämiseen, Ankkuritoimintamalli.

- **Vaala**

Koulunuorisotyö, Lapsiparlamenttitoiminta v.21 alusta osana kunnan vaikuttamistoimielinten toimintaa, koulukopparitoiminta, KiPu- kiusaamisen puuttumisen malli, Vaalan nuoret discordissa sekä muut etäpalvelut (Instagram, Snapchat yms), nuortenilta Fobiat, ohjaamotoiminnan kehittäminen, Vaala-seteli, nuorten kesäsetelityöllistäminen.

Vaalassa hyvinvointityö on organisoitu ikäkausiverkostoihin. Ikäkausiverkostot laativat hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet. Hyvinvointityötä seurataan ja arvioidaan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Lisäksi Vaalassa kehitetään Vaalan lapsen tuen polkua siten, että polkuun saadaan näkyville laaja-alaisesti eri toimijoiden toimintoja ja palveluita.

2. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

- toimintamallit

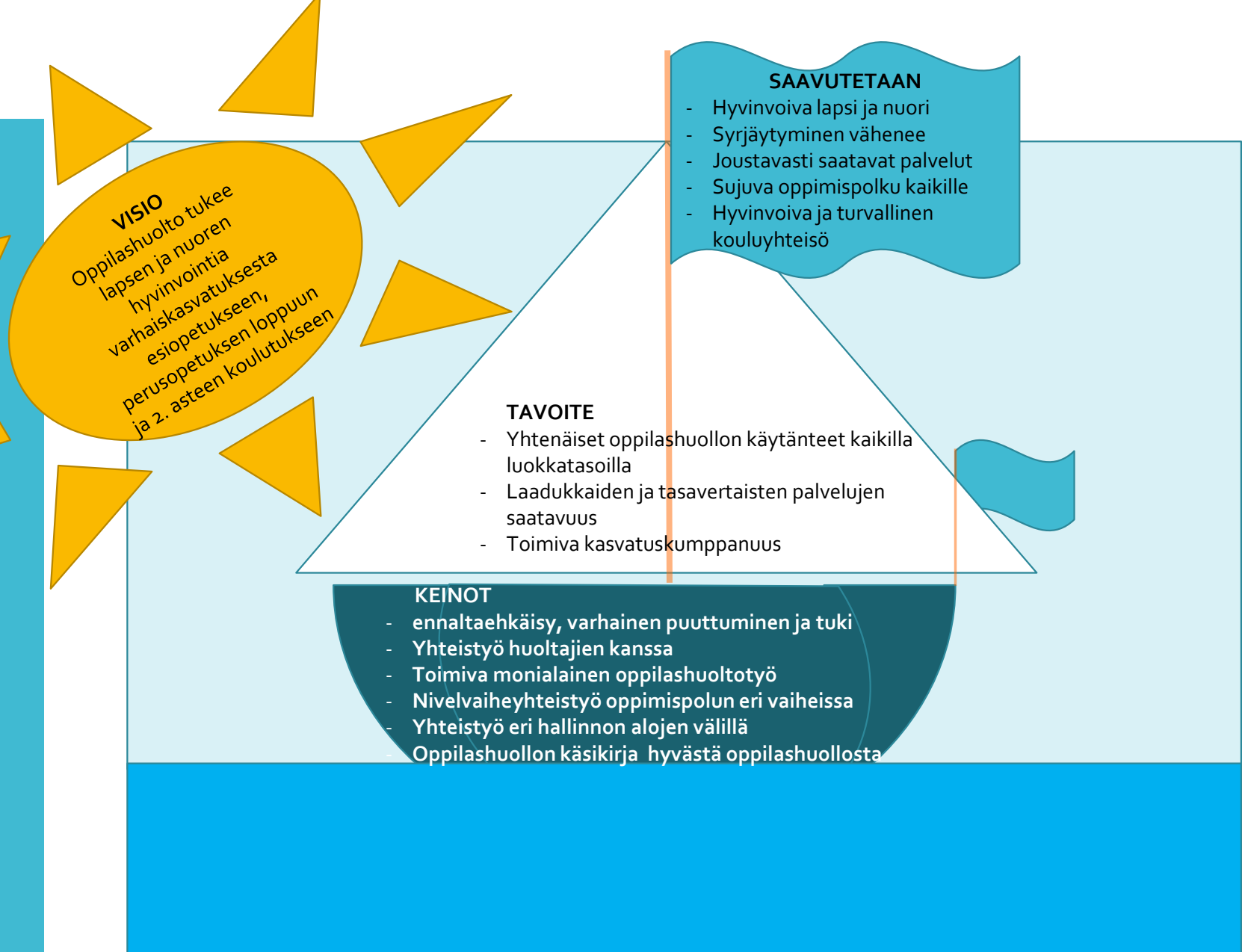
Utajärven koulu:

- Koulussa on varhaisen puuttumisen malli esiopetuksessa ja kaikilla luokka-asteilla. Haasteiden ilmetessä olemme aina ensin yhteydessä huoltajiin ja mietimme yhdessä avun tarpeen laajuuden ja sen keneen otamme yhteyttä elleivät koulun tukitoimet riitä (eriyttäminen, pienryhmät, tukiopeus ja tehostettu tuki).
- Esi- ja perusopetuksessa käytämme Askeleittain –materiaalia, jonka sisältöalueet ovat mm. oppimistaidot, empatia, tunteiden säätely ja kaveritaidot sekä ongelmanratkaisu.
- Vuorovaikutustaitoihin, kaverisuhteisiin ja käyttäytymiseen sekä myös muihin haasteisiin liittyvissä asioissa olemme yhteydessä koulukuraattoriin. Tilanteesta riippuen myös perhepalveluiden psykologi voi aloittaa perheen ja lapsen / oppilaan kanssa työskentelyn koulukuraattorin sijaan. Käytämme aktiivisesti lastenpsykiatriin palveluita niin oppilas kuin myös verkostotyöskentelyssä ja konsultaatioon.
- Kouluterveydenhoitaja on yhteyshenkilö ja hänellä on koordinoiva rooli terveydenhuollon palveluiden eteenpäin viemisessä).
- Oulunkaaren puheterapeutin palveluilla on mittava käyttöaste toiminnassamme.
- Toimiva oppilashuoltotyö / Yhteisöllinen opiskelijahuoltotyö kehittää ja ideoi koulun tasolla opiskelijahuollon sisältöjä ja toimintaa.

Hyvinvointipalvelut

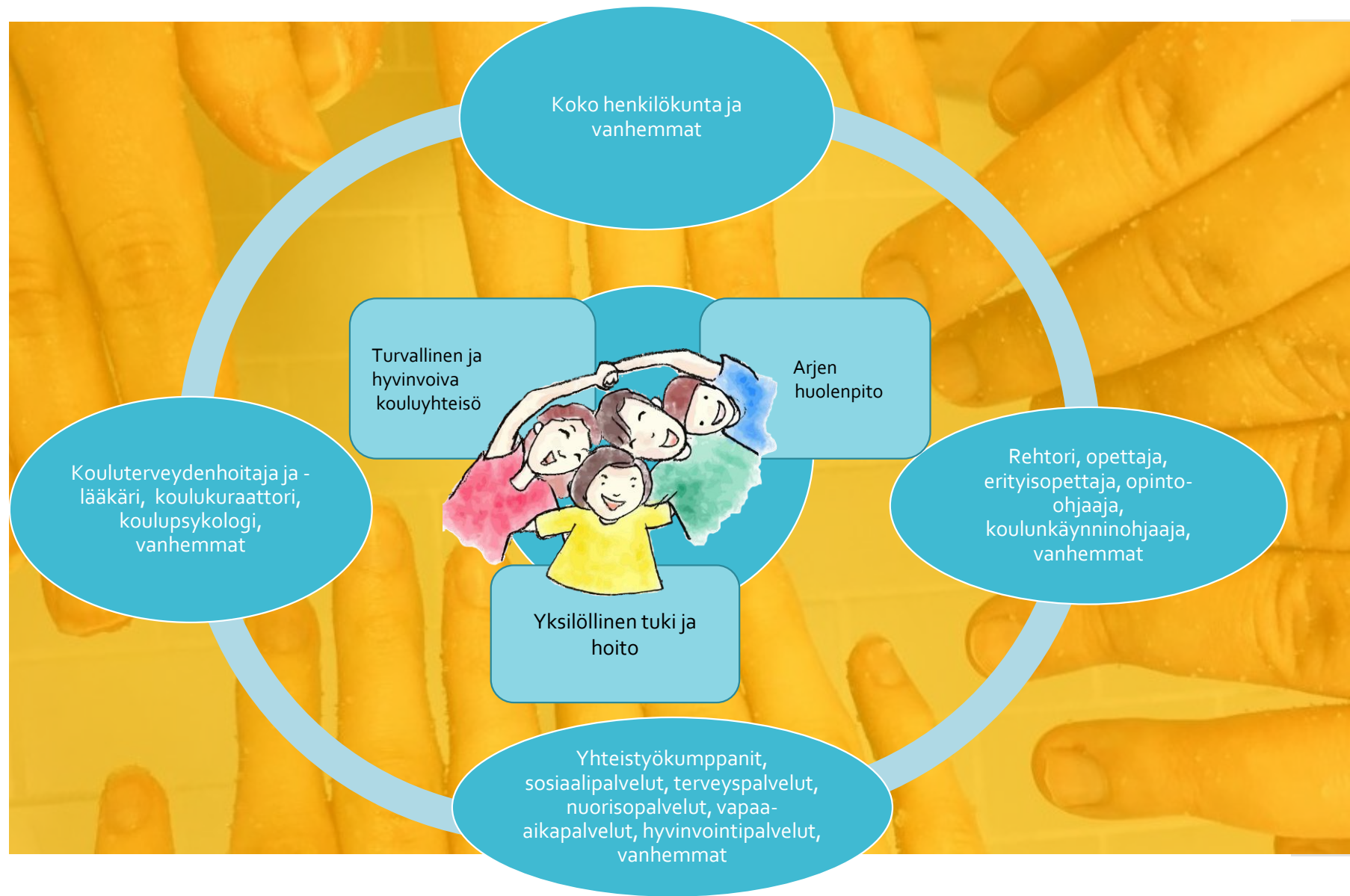
- Kunnan strategiassa ja toimenpiteissä pyritään huomioidaan kaikki kunnan lapset ja nuoret, myös peruskoulun lopettaneet ja ilman jatko-opiskelu- tai työpaikkaa jääneet
- Kunnan nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö tekevät tiivistä yhteistyötä nuorten parissa.
- Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, sekä kunnan sisäinen Hyte -työryhmä ohjaa, tukee ja neuvoo kunnan strategian mukaisia toimenpiteitä, sekä kiinnittää huomiota esille tulleeisiin huolenaiheisiin ja esille nouseviin kehittämistarpeisiin.

3. Opiskeluhuollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet

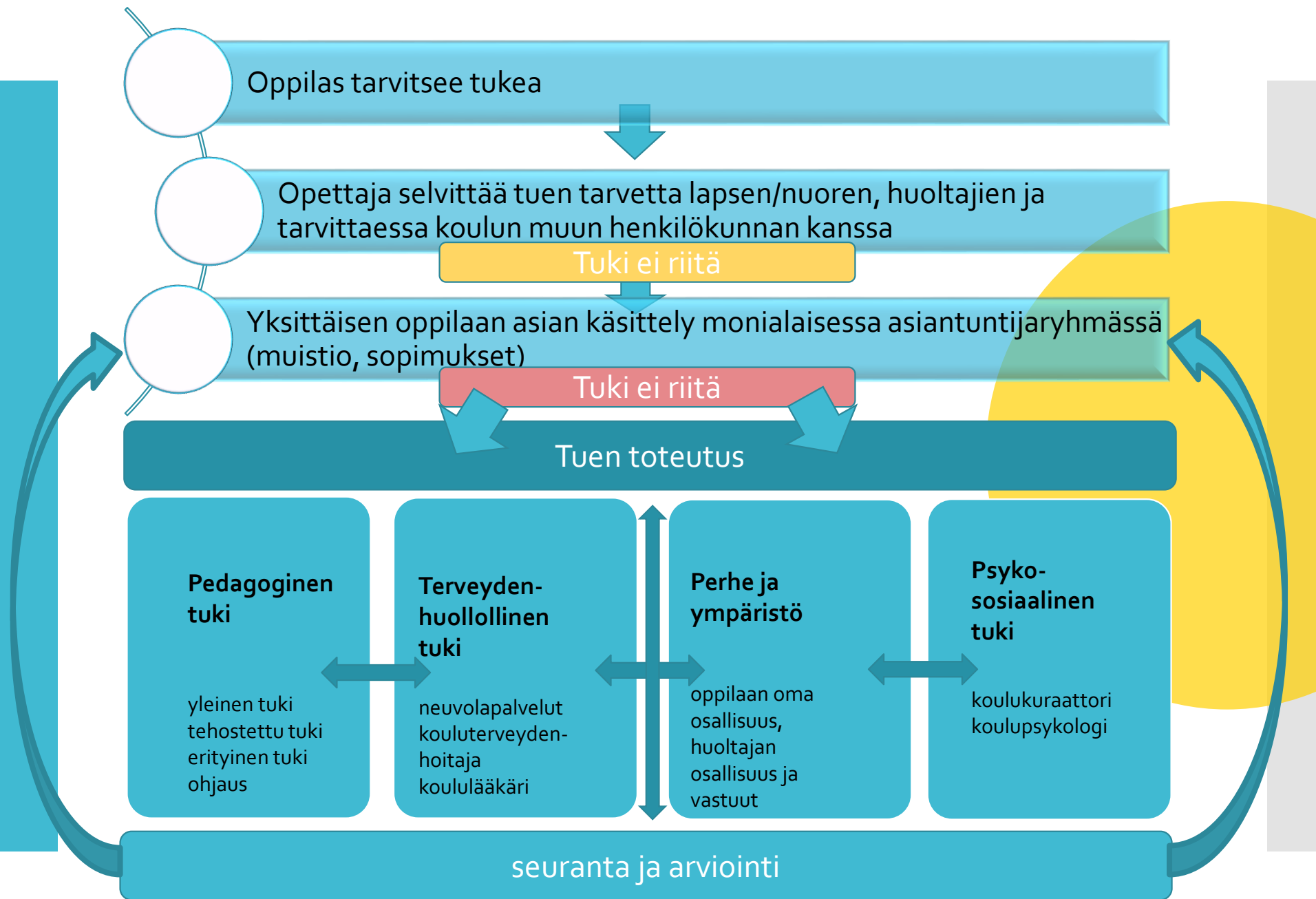
3. Opiskeluhuollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet

- oppilashuoltotyö

3. Opiskeluhuollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet

- oppilaan tuen polku

4. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta

- li

Opiskeluhoollon tarve

Kunnan opiskeluhoollon painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä, jossa monialainen yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen kanssa korostuu.

Monilaisessa yhteistyössä vahvistetaan esimerkiksi lasten – ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Tämä on kunnassa keskeinen osa yhteisöllistä opiskeluhoitoa.

Opiskeluhoollon tarve tulee todennäköisesti kasvamaan, jos koulukäymättömien oppilaiden määrän nousee ja nuorten psyykkinen oireilu lisääntyy.

Edellä mainituissa haasteissa tiiviillä ja avoimella yhteistyöllä varmistetaan tarveperustainen ja nopea reagointi lasten- ja nuorten tuen tarpeisiin.

Oulunkaari

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee 4 (yksi osa-aikaisesti) kouluterveydenhoitajaa, joiden työhön kuuluu vuosittaiset th tarkastukset sekä laajat terveystarkastukset 1. sekä 5.luokkalaisille.

Ennaltaehkäisevään työhön liittyy kasvuun ja kehitykseen liittyvien fyysisten ja psyykkisten sairauksien riskitekijöiden seulonta.

Terveystarkastaja on mukana tarvittaessa ensihoidossa ja äkillisissä sairauksissa sekä edistämässä kouluhuvinvointia.

Opiskeluhoollossa 2,5 kuraattoria ja 1 koulupsykologi

(kaksi perheneuvolan psykologia toki voivat tehdä myös koulupsykologin työtä).

Tuki- ja erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään varhaiskasvatuksessa kahdessa pienryhmässä. Näiden lisäksi kunnassa on kolme varhaiserityisopettajaa.

Opetuksessa on kuusi pienluokkaa, sekä kuusi pienryhmää. Erityisopetuksesta vastaa kuusi erityisluokanopettajaa ja kuusi laaja-alaista erityisopettajaa.

Näiden lisäksi opetuksessa on neljä luokanopettajaa pienryhmien opettajana.

Erityisopetusta kehittää, suunnittelee ja organisoii erityisopetuksen koordinaattori. Tulevaisuudessa tulisi panostaa erityistä tukea tarvitsevien lasten ohjaajien koulutukseen.

4. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta

- Pudasjärvi

Opiskeluhoollon tarve

Jokaisen lukuvuoden lopussa koulun opiskeluhoitoryhmä arvioi koulun opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista, resurssien riittävyyttä, opiskeluhoollon toiminnan vaikuttavuutta ja kehittämiskohteita erikseen lähetettävän kyselyn avulla. Kyselyn tulokset käsitellään opiskeluhoollon ohjausryhmässä ja niiden pohjalta arvioidaan opiskeluhoollon palveluiden riittävyyttä ja opiskeluhoollon toiminnan toteutumista.

Ohjausryhmä varmistaa palveluiden riittävyyden ja tarvittaessa kehittää toimintaa. Ohjausryhmä laatii kyselyn pohjalta yhteenvedon, joka liitetään ohjausryhmän muistioon. Muistio on luettavissa kaupungin nettisivuilla. Tulokset huomioidaan myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisessä.

Tällä hetkellä Pudasjärvellä oppilashuollon palvelut toteutetaan seuraavasti:

Kaksi kuraattoria (alaluokat, yläluokat ja lukio)

Kolme terveydenhoitajaa

Koululääkäripalvelut

Psykologin palvelut ostopalveluina

Oulunkaari

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee 4 (yksi osa-aikaisesti) kouluterveydenhoitajaa, joiden työhön kuuluvat vuosittaiset th tarkastukset sekä laajat terveystarkastukset 1. sekä 5. luokkalaisille.

Ennaltaehkäisevään työhön liittyy kasvuun ja kehitykseen liittyvien fyysisten ja psyykkisten sairauksien riskitekijöiden seulonta. Terveydenhoitaja on mukana tarvittaessa ensihoidossa ja äkillisissä sairauksissa sekä edistämässä kouluhyvinvointia.

Opiskeluhoollissa työskentelee 2 koulukuraattoria.

Koulupsykologipalveluja ostetaan 1 pv/viikko psykologi Virva Siiralta. Oppimisvaikeustutkimuksia ja tunnepuolen tutkimuksia ostetaan psykologipalvelu Poijulta.

Palvelujen tarvitsijoita on paljon, erityisesti psyykkisen tuen tarpeessa olevia. Lisäksi mm. OYS:sta jatkohoito usein keskustelut kuraattorin kanssa tai perheneuvolan sos.tt. kanssa -> perheneuvolan psykologia ei ole.

Tuki- ja erityisopetus

Pudasjärvellä oppimisen tuen ja oppilashuollon tarvetta kuntakohtaisesti arvioidaan lukuvuoden lopussa tehtävällä koulukohtaisilla arvioinnilla. Arvioinnin tulokset tarkastellaan oppilashuollon ohjausryhmässä. Näiden arviointien pohjalta pyritään vastaamaan kuntatasolla oppimisen tuen ja oppilashuollon tarpeisiin.

Koulukohtaisesti oppimisen tuen ja oppilashuoltopalveluiden toteutumista arvioidaan koulukohtaisissa oppilashuoltoryhmissä.

Osa-aikaista erityisopetusta toteutetaan sekä samanaikaisopetuksena että pienryhmämuotoisen.

Luokkamuotoinen erityisopetus toteutuu oppilaan tarpeiden mukaan joustavin järjestelyin yleisopetuksen ryhmien kanssa.

Koulunkäynnin ohjaajien tuki järjestetään oppilas-/ryhmätarpeen mukaan. Koulunkäynnin ohjaajat toimivat sekä yleisopetuksen ryhmissä sekä pienryhmissä.

Oppilaat saavat tukiopetusta aina tarvittaessa.

Pudasjärvellä on erityisopettajia neljä, erityisluokanopettajia viisi ja lisäksi JOPO-opettaja.

4. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta

- Simo

Opiskeluhoollon tarve

Kuraattori-, psykologi-,
kouluterveydenhuolto- ja
koululääkäripalvelut

Oppilashuollosta tullut yhä
tärkeämpi osa koulun
perustoimintaa, monialainen
yhteistyö opetustoimen ja sosiaali-
ja terveystoimen kanssa

Oulunkaari

Opiskeluhoitopalveluissa
työskentelee 1
kouluterveydenhoitaja, jonka
työhön kuuluu vuosittaiset th
tarkastukset sekä laajat
terveystarkastukset 1. sekä
5.luokkalaisille.

Ennaltaehkäisevään työhön liittyy
kasvuun ja kehitykseen liittyvien
fyysisten ja psyykkisten sairauksien
riskitekijöiden seulota. Th on
mukana tarvittaessa ensihoidossa ja
äkillisissä sairauksissa sekä
edistämässä kouluhyvinvointia.

Opiskeluhoollissa on 0,5
koulukuraattoria ja koulupsykologin
+ perheneuvolan psykologin työ on
järjestetty ostopalveluna
(maaliskuussa 1 päivä viikossa ja
huhtikuussa 2 päivää viikossa).

Tuki- ja erityisopetus

2 laaja-alaista erityisopettajaa

2 erityisluokanopettajaa

Tukiopetus aloitetaan heti, kun
oppimiseen liittyvät vaikeudet
havaitaan. (tukiopetus yleisen tuen
aikana, tukiopetus tehostetun tuen
aikana, tukiopetus erityisen tuen
aikana)

4. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta

- Utajärvi

Opiskeluhoollon tarve

Ala- ja yläkoulu: Koulukuraattori on koululla tavattavissa 2 pvä/vko ja psykologi 2 pvä/vko. Vastaanotoille jonoa, molemmille olisi enemmän tarvetta.

Nuorilla noussut esiin yhä enemmän mm. yksinäisyyden tunnetta ja masennusta.

Oulunkaari

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee 1 kouluterveydenhoitaja, jonka työhön kuuluu vuosittaiset th tarkastukset sekä laajat terveystarkastukset 1. ja 5.luokkalaisille. (Kouluterveydenhoitaja tavoitettavissa 3pv/vko)

Ennaltaehkäisevään työhön liittyy kasvuun ja kehitykseen liittyvien fyysisten ja psyykkisten sairauksien riskitekijöiden seuloa.

Terveystarkastaja on mukana ensihoidossa ja äkillisissä sairauksissa sekä edistämässä kouluhyvinvointia

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee yksi psykologi, joka tekee myös perheneuvolatyötä.

Koulukuraattori työskentelee koululla kahtena päivänä viikossa.

Tuki- ja erityisopetus

Kunnassamme on erillinen asiakirja "Erityisopetuksen toimintamalli". Tukiopetusta annetaan tarvittaessa kaikissa lukuaineissa joko yksilöohjauksena tai pienessä ryhmässä. Sitä voidaan antaa myös esim. käyttäytymisen haasteet, sosiaaliset vuorovaikutustaidot.

Koulussamme toteutetaan inklusion periaatetta. Jokaisella oppilaalla on kotiluokkana perusopetuksen luokka, josta käsin lapsi/ oppilas/ nuori käy pienryhmässä niissä oppiaineissa, joissa hänellä on tehostetun tai erityisen tuen tarve.

Koulunkäynninohjaajan tuki harkitaan yksilöllisesti. Luokilla 0-5 on kaksi pienryhmää ja 6-9.luokilla on sekä pienryhmä että pienluokka, joka on oppilaiden kotiluokka.

Lukiassa saa tarvittaessa erityisopetusta.

4. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta

- Vaala

Opiskeluhoollon tarve

Ala- ja yläkoulu: Koulukuraattori on koululla tavattavissa 3 pvä/vko ja psykologi 2 pvä/vko.

Psykologin työpiste ei ole koulukeskuksessa. Psykologipalvelulle olisi koulukeskuksessa enemmänkin tarvetta.

Lukio: oppilasmäärän kasvu lisää tuen tarvetta lukumäärän kautta sekä opiskelija-aineiden heterogeenisuuden takia

Aikuistumisvaiheessa olevat nuoret oireilevat perheissä olevaa pidempi aikaista kuormittumista

Kouluterveyskyselyn perusteella perheissä on työttömyyttä, köyhyyttä ja nuorilla huolestuttavasti yksinäisyyden tunnetta

Ahdistuneisuutta yleisesti havaittavissa. Johtuu esimerkiksi perhetilanteista, mutta myös nykylukion vaativuudesta ja tulevaisuuteen liittyvistä huolista.

Oulunkaari

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee 1 kouluterveydenhoitaja, jonka työhön kuuluu vuosittaiset th tarkastukset sekä laajat terveystarkastukset 1. sekä 5.luokkalaisille.

Ennaltaehkäisevään työhön liittyy kasvuun ja kehitykseen liittyvien fyysisten ja psyykkisten sairauksien riskitekijöiden seulota. Th on mukana tarvittaessa ensihoidossa ja äkillisissä sairauksissa sekä edistämässä kouluhyvinvointia

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee 1 psykologi, joka tekee myös perheneuvolatyötä.

Psykologityötä on myös toteutettu ostopalveluna 2 päivää viikossa.

Koulukuraattori työskentelee koululla kolmena päivänä viikossa.

Tuki- ja erityisopetus

Opiskeluhoitopalveluissa työskentelee Pienryhmäopetuksesta vastaavat erityisluokanopettajat. Osa-aikaista erityisopetusta toteutetaan samanaikaisopetuksena ison ryhmän mukana, pienissä ryhmissä tai yksilöopetuksena. Laaja-alainen erityisopetus on tarvittaessa myös ennakoivaa tai korjaavaa tukea.

Vaalan yhtenäiskoulussa on kolme erityisluokanopettajaa ja kaksi erityisopettajaa.

Lukuvuonna 2020-2021 tehostetun tuen oppilaita on 12 ja erityisen tuen piirissä on 21 oppilasta.

Tukiopetusta annetaan aina tarpeen ilmetessä opettajan suosituksesta tai oppilaan ja/tai hänen huoltajansa pyynnöstä

5. Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja opiskelijoiden varhaista tukea

- Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetty arvio koulun oppilashuollon tarpeesta, käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut) ja miten ne järjestetään (työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö, oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan) (Simo)
- Selkeytetään opiskeluhuoltopalvelujen saatavuutta ja avataan palvelupolkuja henkilökunnalle, oppilaille ja huoltajille (Vaala)

5. Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja opiskelijoiden varhaista tukea, li

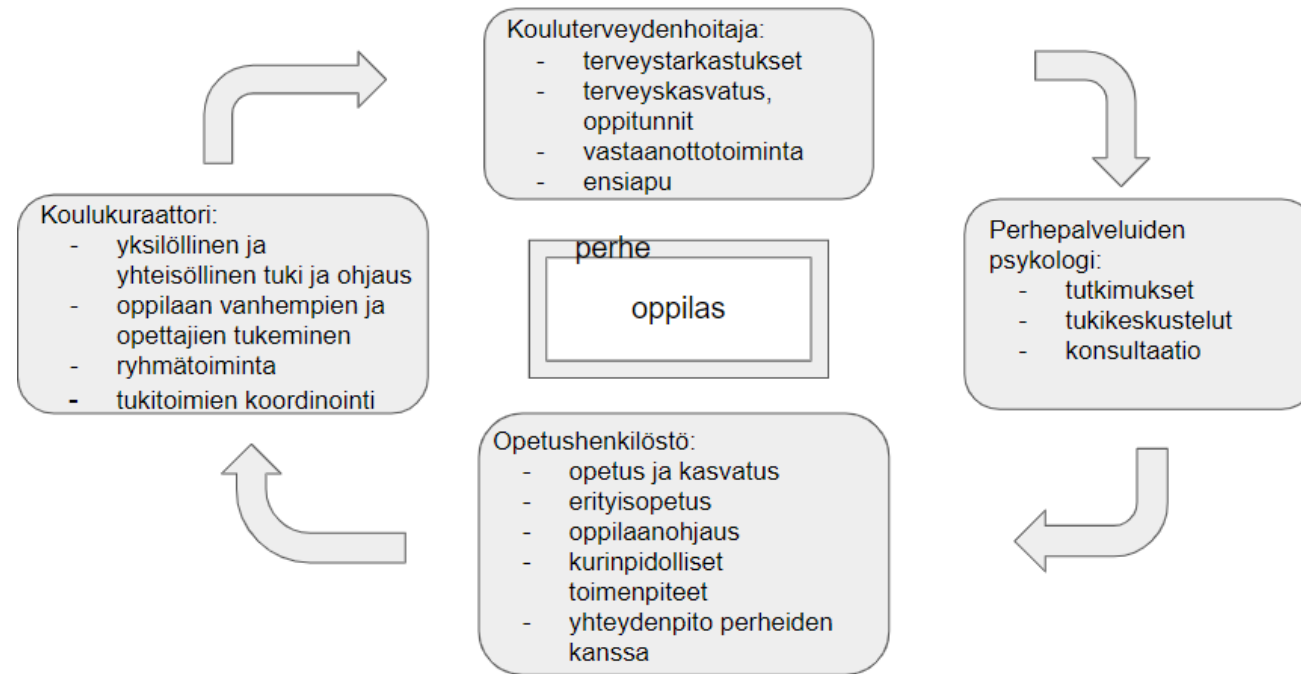
- Kunnan opetussuunnitelmassa peruspilarina on lasten- ja nuorten hyvinvointi
- Opetuksessa jatkuu hyvinvoivan kasvuyhteisön prosessi, jossa vahvistetaan lasten- ja nuorten, perheiden sekä heidän kanssaan työskentelevän henkilöstön hyvinvointia.
- Säännöllinen tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetus vakassa ja opetuksessa yhteistyössä opiskelijahuollon kanssa.
- Lapset puheeksi keskustelut määrätyillä ikäluokilla.
- Tuen polun malli ohjaavana asiakirjana.
- Monialainen Jelpparit-ryhmä, joka on suunnittelee, kehittää ja antaa matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää tukea lapsille, nuorille ja perheille.
- Tuen koordinaattori kehittää monialaisten verkostojen yhteistyötä, selkeyttää tuen palvelurakenteita ja selvittelee niiden tarpeenmukaisessa uudistamista. Koordinoivan työn kautta vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden tuen tarveperustaisuutta, ennaltaehkäisevyyttä ja oikea-aikaisuutta.
- Yksikkökohtaiset yhteisölliset opiskeluhuoltosuunnitelmat tehdään vuosittain. Niiden toteutumista ja toimenpiteitä arvioidaan säännöllisesti.

5. Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja opiskelijoiden varhaista tukea, Pudasjärvi

- Pudasjärven kuntakohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa on kuvattu selkeät moniammatilliset ohjaamismallit ja vastualueet varhaiseen puuttumiseen. Ohjaamisen mallien toteutumista arvioidaan säännöllisesti sekä kuntatasolla että koulukohtaisesti lukuvuoden aikana.
- Kouluille on laadittu yhteiset yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteet, jotka pohjautuu kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Tavoitteet pohjautuvat MOVE-mittauksiin, kouluterveyskyselyihin, TEA-viisariin, Koulun hyvinvointiprofiili.fi- ja Opintokamu-kyselyihin.
- Koulukohtaisissa oppilas- ja opiskeluhuoltosuunnitelmissa laaditaan tarvittaessa täydentäviä yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteita.
- Koulukohtaisesti yhteisöllisen oppilashuollon tavoitteiden vuosittaisissa tarkastelussa käytetään pohjana kaksi kertaa lukuvuodessa tehtävää Koulun hyvinvointiprofiili.fi -kyselyä perusopetuksessa ja Opintokamu-kyselyä lukiossa.
- Koulukohtaisessa oppilashuolto- ja opiskeluhuoltoryhmässä on oppilas- ja opiskelijaedustajat, jotka pääsevät vaikuttamaan yhteisölliseen oppilashuoltoon
- Yhteisölliseen oppilashuoltoon osallistetaan sidosryhmiä (mm. seurakunta, nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö, vanhempaintoimikunta).
- Toimiva yhteistyö oppilashuollon henkilöstön kanssa.

5. Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja opiskelijoiden varhaista tukea, Utajärvi

- Utajärven koululla toimitaan oheisen mallin mukaisesti:

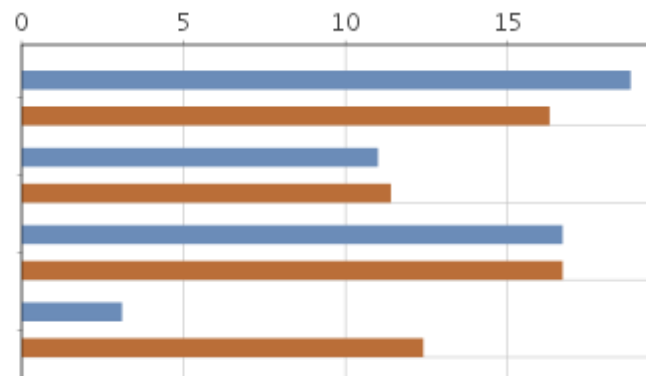
- Opiskeluhuollon tila

Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuod...

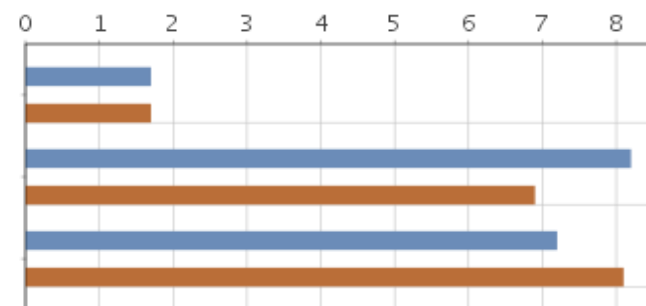
Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

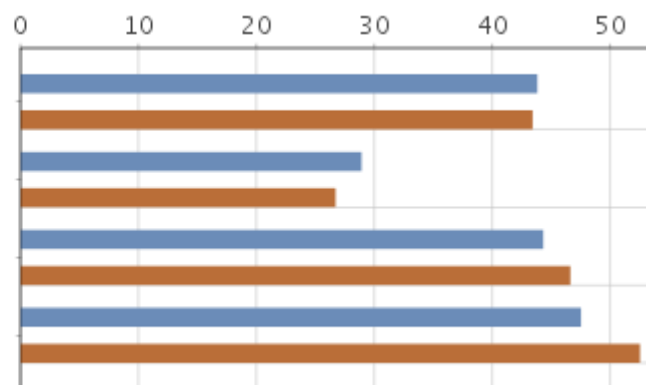

Käynyt kouluterveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana, % 8. ...

Käynyt kouluterveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana, ...

Käynyt kouluterveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana, ...

Käynyt kouluterveydenhoitajalla vähintään 2 kertaa lukuvuoden aikana, % 4. ja 5. luok...

Lähde:
THL/koulu-
terveyskysely

Tilastot
Oulunkaaren
alueella
yhteensä:

● v. 2017

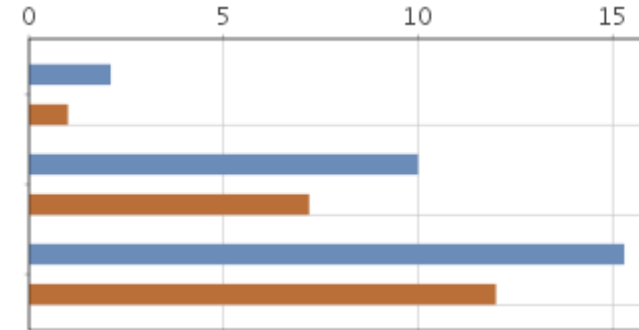
● v. 2019

-Opiskeluhuollon tila

Ei yhtään hyvää kaveria, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

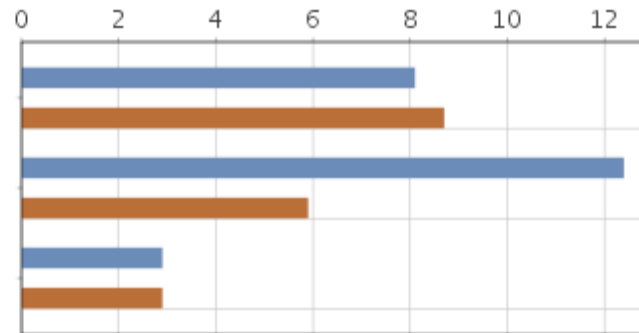
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

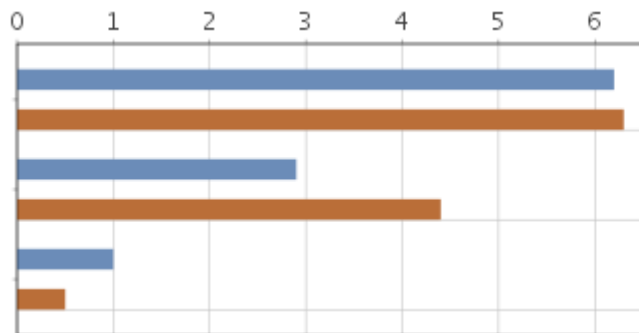
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Lähde: THL/
kouluterveys
kysely

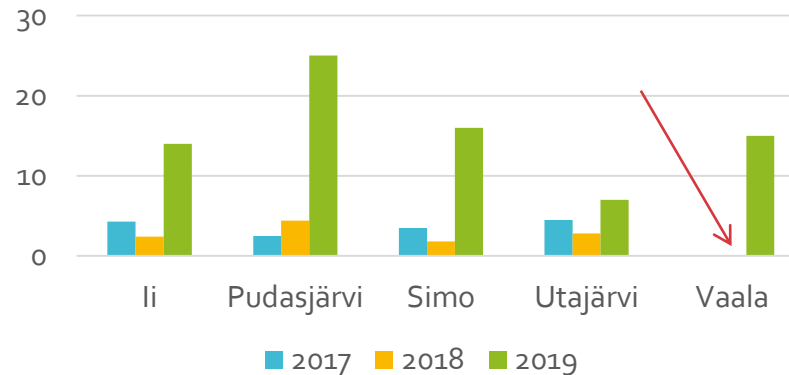
Tilastot
Oulunkaaren
alueella
yhteensä:

v. 2017

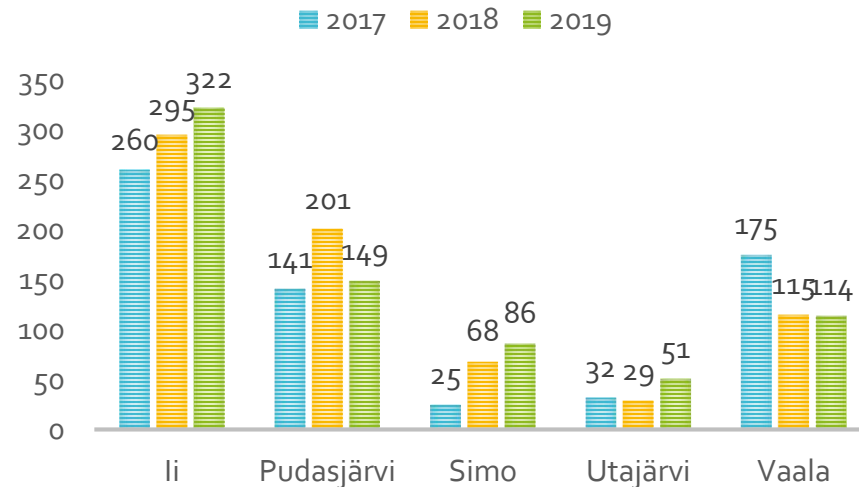
v. 2019

6. Lastensuojelun tarve

Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret

LASTENSUOJELUILMOITUKSET

Huomio
koulujen ja
vakan
vähäiset
ilmoitukset

”Ne aikuiset tekee tärkeitä tehtäviä. Lukee listoja ja jos jollaki on kuumetta niin mittaavat. Ja tuo sankon, jos tulee ossennus. Ja aikuiset pyyhkii lumet lapsista, kun tullaan ulkoa sisälle. Jos lapsi tippuu niin aikuiset ottaa äkkiä kiinni sen lapsen.”

Lähde: Pudasjärven varhaiskasvatussuunnitelma
1.8.2019 alkaen

7. Lastensuojeluun varattavat voimavarat

- Lastensuojelun systeeminen toimintamalli on tapa organisoida lastensuojelu tiimityöksi, jossa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluu myös perheterapeutti.
- Toimintamalli tuo systeemisen ja perheterapeuttisen ajattelun ja välineet lastensuojelun käyttöön. Systeeminen ja perheterapeuttinen ajattelutapa tarkoittaa, että huomio kiinnitetään ihmisten välisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen sen sijaan, että ongelma nähtäisiin yksittäisessä perheenjäsenessä.
- Työskentelyn ytimessä on kunnioittava, dialoginen ja ratkaisukeskeinen vuorovaikutus, minkä lähtökohtana ovat koko perheen sekä erityisesti lapsen ja nuoren kokemukset. Tämä tarkoittaa avointa, kysyvää ja kuuntelevaa keskustelua, jossa perhe on aktiivisesti mukana.
- Tiimityöskentelyn ja tiiviin asiakastyön avulla pyritään lapsen ja perheen tilanteen syvällisempään ja yhteiseen ymmärtämiseen ja sitä kautta vaikuttavampaan lastensuojelutyöhön. Lisäksi tavoitteena on työntekijöiden osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvoinnin lisääntyminen, sekä moniammatillisen yhteistyön vahvistuminen.

Lastensuojeluasiakkaat kunnittain keskimäärin:

Utajärvi 16, Vaala 31, Ii 40, Simo 26, Pudasjärvi 23

Suositus lastensuojelun asiakasmääräksi on tällä hetkellä 35/työntekijä

(lissä yksi vakanssi tällä hetkellä täyttämättä → rekrytointi menossa)

8. Lastensuojelulain mukainen palvelujärjestelmä

Lastensuojelun palvelujärjestelmä on laaja kokonaisuus, jonka tehtävänä on edistää ja tukea lapsen kehitystä ja kasvua. Palvelujärjestelmän tulee toimia suunnitelmallisesti ja ennakoidusti. Sitä tulee ohjata, johtaa ja kehittää tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti ja yhteistyössä kaikkien niiden tahojen kanssa, joiden toimet vaikuttavat lasten ja perheiden hyvinvointiin. Palvelu ja tuki toteutetaan sellaisin tavoin, joista lapsi ja perhe eniten hyötyvät.

Ehkäisevän lastensuojelun lisäksi palvelujärjestelmään kuuluu varsinainen lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu, jolla on viimesijainen vastuu lapsen hyvinvoinnin turvaamisesta. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua toteutetaan tekemällä asiakassuunnitelma sekä järjestämällä avohuollon tukitoimia. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua ovat myös lapsen kiireellinen sijoitus ja huostaanotto sekä niihin liittyvä sijaishuolto ja jälkihuolto.

- Esimerkiksi terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen tai oppilashuollon tukipalveluita voidaan järjestää lapselle myös lastensuojelun avohuollon tukitoimina. Tällöin työskentelylle on lapsen asiakassuunnitelman mukaisesti määritelty erityiset tavoitteet, joihin esimerkiksi päivähoidossa olevan lapsen ja perheen kanssa pyritään.
- Näiden tukitoimien lisäksi on sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen järjestettävä erityisiä avohuollon tukitoimia, joista merkittävimpiä ovat tehostettu perhetyö ja perhekuntoutus. Myös lapsen ja perheen taloudellinen tukeminen sekä asumisen puutteiden korjaaminen ovat avohuollon tukitoimia. Tukitoimet räätälöidään yksittäisen lapsen tai asiakasryhmän tarpeisiin.

Jos avohuollon tukitoimin ei kyetä riittävästi auttamaan lasta, on hänellä oikeus huostaanottoon ja sijaishuoltoon. Huostaanottoon tulee ryhtyä, kun laissa sille asetetut edellytykset toteutuvat. Sijaishuollolla tarkoitetaan lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella joko perheessä tai laitoksessa. Sijoitus voi tapahtua myös lapsen sukulaisperheeseen.

Lapsen sijaishuolto ei yleensä ole tarkoitettu pysyväksi. Viranomaisilla on velvollisuus tukea lapsen biologisia vanhempia niin, että he kykenisivät itse huolehtimaan lapsestaan. Kodin olosuhteiden ja vanhempien toiminnan pysyvää kuntoutumista varten vanhemmille laaditaan yleensä oma asiakassuunnitelma.

Sijoituksen päättymisen jälkeen lapsi tai nuori saattaa olla pitkään erityisen tuen tarpeessa ja tätä tukea tarjotaan jälkihuoltona. Jälkihuollon tarkoituksena on helpottaa lapsen tai nuoren kotiutumista tai itsenäistymistä. Jälkihuollon on velvollinen järjestämään se kunta, joka on ollut vastuussa sijaishuollon järjestämisestä.

9. Yhteistyörakenteet ja -kumppanit

Jokaisessa kunnassa on oma LAPE-ryhmä, jonka ydintehtävänä on toimeenpanna tarvittavat lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvät päätökset ja toimet vieden muutokset konkreettisesti palveluihin ja henkilöstötasolle.

Seudullinen LAPE-ryhmä pureutuu ydinkysymyksiin ja kehittämistyön/ muutoksen arkeen alueella ja alueen kunnissa **lapsi- ja perhepalveluiden kokonaisuudessa** sekä kartoittaa ja tunnistaa alueen ja alueen kuntien erityispiirteet ja -tarpeet sekä vahvuudet -> yhteinen suunnitelma alueen kehittämiseksi

10. Suunnitelman toteuttaminen, seuranta ja arviointi

- kehittäminen

- Lapsiperheiden palvelut toimivat **yhtenä kokonaisuutena** sosiaali- ja terveyskeskuksissa, jotka on profiloitu väestön tarpeiden mukaisesti
- Kaikissa kunnissa toimii monialainen ja moniammatillinen verkostomainen varhaiseen tukeen ja perhelähtöiseen palveluohjaukseen perustuva **perhekeskus osana sote-keskuksia**, josta saadaan palveluita myös **digitaalisia kanavia** hyödyntäen. Palveluiden **saatavuutta** parannetaan ja perhekeskukseen pääsy **kynnyksettä** varmistetaan.
- Lasten ja nuorten mielenterveyttä, arjen hyvinvointia sekä päihteettömyyttä vahvistavia **matalan kynnyksen palveluja ja hoitoa** on yhdenvertaisesti tarjolla, myös koulujen, oppilaitosten, ohjaamopalveluiden sekä muiden monialaisten toimintojen yhteydessä.
- **Vanhemmuutta** sekä vanhempien mielenterveyttä ja päihteettömyyttä tuetaan.
- **Erityistason palvelut** (lasten- ja nuorisopsykiatria, aikuispsykiatria, päihdepalvelut, lastensuojelu, vammaisten palvelut) toteutuvat **sote-keskuksissa tiiviissä yhteistyössä** muiden toimijoiden kanssa.
- **Asiakasosallisuutta** vahvennetaan palveluiden kehittämisessä huomioimalla sekä perus- että erityistason palveluissa koko perheen tilanne ja **perhe osallistuu itse** palvelusuunnitteluun.

10. Suunnitelman toteuttaminen, seuranta ja arviointi

- kehittäminen

kehittämiskohde	vastuutaho(t)	toimenpiteet	aikataulu
Toimintakulttuurin muutos ml. Johtaminen, tieto, vaikutusten arviointi, yhteensovittaminen		- Yhteensovittavan johtamisen vahvistaminen - Tiedolla johtamisen vahvistaminen - LP työn vahvistaminen - Työmallien näkyväksi tekeminen	
Kansallisten linjausten mukaisen perhekeskusverkoston toiminnan ja monialaisen yhteistyön edelleen vahvistaminen, sote-palvelujen yhteensovittaminen		- Uusien, fyysisten perhekeskusten monialaisen yhteistyön varmistaminen (Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala) - Vanhemmuuden tuen vahvistaminen (vanhempainkoulut) - Matalan kynnyksen eroauttamispalvelujen kehittäminen - Avoimen kohtaamispaikka-toiminnan vahvistaminen - Sähköisten perhekeskuspalvelujen kehittäminen	
Varhaiskasvatus, koulu lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena		- Vahvuusperusteisen työn vahvistaminen - Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen - Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen	

10. Suunnitelman toteuttaminen, seuranta ja arviointi

- kehittäminen

kehittämiskohde	vastuutaho(t)	toimenpiteet	aikataulu
Erityis- ja vaativat palvelut		- Nepsy lasten ja perheiden tuen polun mallintaminen - Systeemisen lastensuojelun toimintamallin juurruttaminen - Sijoitettujen lasten kuulemisen käytäntöjen kehittäminen - Sijaishuollon työvälineiden ja rakenteiden kehittäminen - Lastensuojelun jälkihuollon kehittäminen	
Sähköiset palvelut		- Digiosaamisen vahvistaminen sen mahdollisuuksien ja riskitekijöiden tunnistamiseen ja riskien varhaiseen ehkäisemiseen - Digimaailman haitallisen ja ongelmakäytön ehkäisy	